

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

L-agrikoltura fuq l-gholjiet u fuq il-muntanji

P6_TA(2008)0438

Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tat-23 ta' Settembru 2008 dwar is-sitwazzjoni u l-prospettivi tal-agrikoltura fir-reġjuni tal-gholjiet u tal-muntanji (2008/2066(INI))

(2010/C 8 E/09)

Il-Parlament Ewropew,

- wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-6 ta' Settembru 2001 dwar l-applikazzjoni matul 25 sena tal-leġiżlazzjoni Komunitarja għall-biedja fir-reġjuni tal-gholjiet u tal-muntanji ⁽¹⁾,
  - wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-16 ta' Frar 2006 dwar l-implimentazzjoni ta' strateġija tal-foresti tal-Unjoni Ewropea ⁽²⁾,
  - wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-12 ta' Marzu 2008 dwar "il-Kontroll tas-Saħħa" tal-Politika Agrarja Komuni ⁽³⁾,
  - wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni fuq l-inizjattiva tiegħu stess, bit-titolu "Għal Green Paper — Lejn politika tal-Unjoni Ewropea għar-reġjuni muntanjużi: viżjoni Ewropea għar-reġjuni muntanjużi" ⁽⁴⁾,
  - wara li kkunsidra l-Artikolu 45 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
  - wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għall-Agricoltura u l-Iżvilupp Rurali u l-opinjoni tal-Kumitat għall-Iżvilupp Reġjonali (A6-0327/2008),
- A. billi l-inhawi muntanjużi jiffurmaw 40 % tal-art tal-Ewropa u huma d-dar għal 19 % tal-popolazzjoni Ewropea,
- B. billi z-zoni muntanjużi jkopru aktar minn 50 % tat-territorju f'xi Stati Membri, fosthom il-Greċja, Spanja, l-Italja, l-Awstrija u l-Portugal, u l-komunità tal-bdiewa għadha element sinifikanti f'dawk z-zoni,
- C. billi l-inhawi muntanjużi (speċjalment il-muntanji għoljin u dawk medji) huma art ta' kultura u jirriflettu interazzjoni armonjuża bejn il-bniedem u l-bijosistema u huma parti mill-wirt naturali,
- D. billi z-zoni muntanjużi jbatu ferm mill-effetti tal-bidla fil-klima u minn fenomeni estremi tat-temp, bħan-nixfa u n-nirien,
- E. billi l-pajsaġġ tal-inhawi muntanjużi mhuwiex omogenju iżda huwa magħmul minn forom diversi hafna ta' muntanji u ta' altitudnijiet differenti (muntanji għoljin, inhawi ta'għoli medju, glaċieri, inhawi mhux produttivi),
- F. billi l-inhawi muntanjużi għandhom karatteristiċi speċifiċi (il-pendil, l-altitudni varjata, l-inaċċessibilità, it-tkabbir, l-istaġuni ta' kultivazzjoni iqsar, l-ikklassifikar baxx tal-hamrija, il-kundizzjonijiet tat-temp u tal-klima) li jagħmluhom differenti minn pajsaġġi oħra fl-Unjoni Ewropea u minn hafna aspetti huma "żvantagġati", minhabba nuqqasijiet naturali permanenti, u billi f'xi nħawi muntanjużi dan iwassal għad-deżertifikazzjoni gradwali tagħhom u għal tnaqqis fl-produzzjoni agrikola,
- G. billi l-inhawi muntanjużi (b'mod speċjali l-muntanji għolja u l-inhawi ta' għoli medju) għandhom potenzjal u jservu ta' mudell għall-prodotti ta' kwalità, għas-servizzi ta' livell għoli u għall-ispazji ta' mistrieħ, li jista' jkun żviluppat b'mod sostenibbli biss bl-użu integrat ta' riżorsi u tradizzjonijiet fuq perjodu ta' żmien,

⁽¹⁾ ĠU C 72 E, 21.3.2002, p. 354.

⁽²⁾ ĠU C 290 E, 29.11.2006, p. 413.

⁽³⁾ *Testi Adottati*, P6_TA(2008)0093.

⁽⁴⁾ Il-Kumitat tar-Reġjuni, 23-2008.

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

- H. billi l-prodotti ta' stockfarming ta' kwalità partikulari huma prodotti f'inhawi muntanjużi u billi l-proċess tal-produzzjoni tagħhom jagħmel użu integrat u sostenibbli mir-riżorsi naturali, il-mergħat u l-varjetajiet ta' uċuh għar-regħi li huma adattati speċifikament kif ukoll mit-teknoloġija tradizzjonali,
- I. billi l-muntanji (b'mod partikulari l-muntanji għoljin u l-inhawi ta' għoli medju) huma ambjenti naturali "multifunzjonali", fejn l-ekonomija (agrikola) hija marbuta mill-qrib ma' kwistjonijiet soċjali, kulturali u ekoloġiċi, u billi inhawi ta' dan it-tip għalhekk għandhom jingħataw appoġġ f'forma ta' ffinanzjar xieraq,
- J. billi l-ekonomija tal-inhawi muntanjużi hija partikolarment sensittiva għal bidliet fiċ-ċiklu ekonomiku, minhabba nuqqasijiet strutturali permanenti u, fuq żmien twil, hija dipendenti fuq id-diversifikazzjoni u l-ispeċjalizzazzjoni tal-proċessi tal-produzzjoni,
- K. billi diġà jeżistu konvenzjonijiet Ewropej għall-harsien ta' ċertu reġjuni muntanjużi — il-Konvenzjoni għal Protezzjoni tal-Alpi tas-7 ta' Novembru 1991 (Konvenzjoni Alpina) u l-Konvenzjoni ta' Qafas dwar il-Protezzjoni u l-Iżvilupp Sostenibbli tal-Karpazji tat-22 ta' Mejju 2003 (Konvenzjoni tal-Karpazji) — li huma strumenti importanti għal politika integrata dwar l-inhawi muntanjużi, għalkemm dawn ma gewx ratifikati u implimentati b'mod shih,
- L. billi l-ekonomiji agrarji-silvanji-pastorali tal-inhawi muntanjużi, li spiss jinkludu attivitajiet multipli, huma eżempju tal-bilanċ ambjentali li m'għandux jiġi injorat,
- M. billi l-parti l-kbira tal-irziezet f'inhawi muntanjużi huma irziezet tal-familja b'riskju finanzjarju għoli,
1. Jinnota li l-isforzi tal-Istati Membri rigward ir-reġjuni muntanjużi (b'mod partikulari l-muntanji għoljin u l-inhawi ta' għoli medju) jvarjaw hafna minn stat għal iehor u ma jimmirawx lejn żvilupp globali iżda lejn żvilupp purament settorjali, u li ma jeżistix qafas integrat fil-livell tal-UE (kif jeżisti fil-każ taz-zoni marittimi; (COM(2007)0574);
  2. Jenfasizza li l-Artikolu 158 tat-Trattat KE, emendat mit-Trattat ta' Liżbona, dwar il-politika ta' koeżjoni jidentifika r-reġjuni muntanjużi bhala li jbatu minn żvantaġġi serji u deġiema, filwaqt li jirrikonoxxi d-diversità tagħhom, u jitlob li tingħatalhom attenzjoni partikulari; jiddispijaċih madankollu li l-Kummissjoni għad ma rnexxilhiex tfassal strateġija komprensiva għall-appoġġ effettiv tar-reġjuni muntanjużi u ta' reġjuni oħra li jbatu minn żvantaġġi naturali u deġiema, minkejja l-bosta talbiet min-naha tal-Parlament Ewropew sabiex hija tagħmel dan;
  3. Jenfasizza l-bżonn li jkun hemm koordinazzjoni tajba tal-bosta linji politiċi Komunitarji bil-ghan li jiġi żgurat żvilupp armonjuż, b'mod partikolari għar-reġjuni, bhall-inhawi muntanjużi, li jbatu minn żvantaġġi naturali deġiema; huwa mhasseb f'dan ir-rigward dwar l-utilità tas-separazzjoni tal-politika ta' koeżjoni tal-Komunità mill-iżvilupp rurali, fil-perjodu ta' iprogrammar attwali 2007-2013 li tirriżulta mill-integrazzjoni tal-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali fil-Politika Agrikola Komuni (PAK); iqis li dan l-approċċ gdid għandu jiġi sorveljat mill-qrib sabiex jiġi evalwat l-impatt tiegħu fuq l-iżvilupp reġjonali;
  4. Jirrimarka li l-inhawi muntanjużi jbatu minn żvantaġġi li permezz tagħhom huwa inqas faċli li l-agrikoltura tadatta ruhha għal kundizzjonijiet kompetittivi u li jiġibu magħhom spejjeż żejda, biex b'hekk ma jkunx jista' jkun hemm prodotti kompetittivi hafna bi prezz baxx;
  5. Jipproponi li, fil-kuntest tal-Green Paper dwar il-koeżjoni territorjali li se tiġi adottata fil-harifa tal-2008, u b'konformità mal-ghanijiet tal-aġenda territorjali u l-Perspettiva Ewropea għall-Iżvilupp tal-Ispazji, il-Kummissjoni għandha, b'koperazzjoni mal-Istati Membri, tadotta approċċ territorjali biex tindirizza l-problemi ftipi differenti ta' nhawi muntanjużi u tipprovdi għal miżuri fi hdan il-pakkett leġiżlattiv tal-Fondi Strutturali;
  6. Jixtieq li l-Kummissjoni tiżviluppa strateġija Ewropea integrata tassew favur l-inhawi muntanjużi u jqis il-pubblikazzjoni ta' Green Paper dwarhom bhala l-ewwel pass importanti f'din id-direzzjoni; jitlob lill-Kummissjoni sabiex tniedi konsultazzjoni pubblika wiesgħa li timplika lill-awtoritajiet reġjonali u lokali, lill-protagonisti soċjo-ekonomiċi u ambjentali, kif ukoll lill-assocjazzjonijiet nazzjonali u Ewropej li jirrap-preżentaw lill-awtoritajiet reġjonali fl-inhawi muntanjużi, sabiex tiġi identifikata ahjar is-sitwazzjoni f'dawn ir-reġjuni;

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

7. Jilqa' l-Green Paper dwar il-koeżjoni territorjali bhala metodu biex jiġu indirizzati nhawi differenti tal-Unjoni Ewropea u jitlob, f'dan ir-rigward, li jkun hemm PAK li tinkludi l-ewwel u t-tieni pilastru sabiex fl-Unjoni Ewropea, fir-rigward tal-isfidi internazzjonali, l-ambjent ekonomiku jkun jista' jiġi influwenzat b'mod effettiv, bil-għan li l-biedja multifunzjonali fl-inhawi muntanjużi u fl-gholjiet issir vijabbli, għan li sabiex jinkiseb hemm b'żonn ta' strumenti marbuta mal-produzzjoni, fosthom rigward it-trasport tal-halib;
8. Jitlob lill-Kummissjoni biex fil-qafas tal-kompetenzi tagħha tfassal strateġija integrata tal-UE għall-iżvilupp u l-użu sostenibbli tar-riżorsi fl-inhawi muntanjużi (strateġija tal-UE għall-inhawi muntanjużi) fi żmien sitt xhur mill-adozzjoni ta' din ir-riżoluzzjoni; jitlob ukoll li jitfasslu programmi ta' azzjoni nazzjonali li jinkludu miżuri speċifiċi ta' implimentazzjoni fuq din il-bażi, b'arrangament mal-awtoritajiet reġjonali u r-rappreżentanti tas-soċjetà ċivili li huma familjari mal-interessi u l-b'żonnijiet lokali fil-post, u li jiddefenduhom (pereżempju rigward it-tipi differenti ta' żoni muntanjużi), filwaqt li jitqiesu inizjattivi reġjonali eżistenti kif xieraq;
9. Jenfasizza l-importanza tad-demarkazzjoni tal-inhawi muntanjużi bhala rekwiżit għall-miżuri mmirati, pereżempju għall-biedja fil-muntanji u fl-gholjiet b'mod partikulari, u l-htieġa li daww l-inhawi jiġu kklasifikati kif xieraq skont il-grad ta' żvantaġġ naturali, li għandu jiġi monitorjat l-aktar mill-Istati Membri fuq il-bażi tal-mappa attwali taz-zoni eliġibbli;
10. Jitlob lill-Kummissjoni biex tirrproduci sommarju tal-programmi u proġetti ffinanzjati dwar temi li huma rilevanti għar-reġjuni muntanjużi, bl-iskop tat-trasferiment tal-għarfien u l-promozzjoni tal-innovazzjoni;
11. Jitlob lill-Kummissjoni biex, fil-kuntest tal-programm ta' hidma tan-Netwerk Ewropew għall-Osservazzjoni tal-Ippjanar tal-Ispazji (ESPON), tagħti attenzjoni partikolari lis-sitwazzjoni tar-reġjuni li jbatu minn żvantaġġi naturali u deġiema, bħar-reġjuni muntanjużi; iqis li għarfien tajjeb u fil-fond tas-sitwazzjoni fir-rigward tal-inhawi muntanjużi huwa essenzjali sabiex wiehed ikun jista' jfassal miżuri differenzjati li jindirizzaw ahjar il-problemi ta' dawn ir-reġjuni;
12. Jenfasizza l-irwol tal-biedja fil-muntanji u fl-gholjiet fil-produzzjoni, il-manutenzjoni u l-użu tal-kampanja b'mod trasversali, kif ukoll bhala bażi plurifunzjonali għal setturi ekonomiċi oħra u bhala element karatteristiku tal-pajsaġġi kulturali tradizzjonali u tal-istruttura soċjali;
13. Jiġbed l-attenzjoni dwar il-fatt li hafna nhawi muntanjużi jkollhom jiffaċċjaw il-pessjoni urbana minhabba li huma jattiraw it-turisti u, fl-istess waqt, iridu jharsu l-pajsaġġ tradizzjonali li qed isir inqas agrarju u qed jitlef is-sbuhija tiegħu kif ukoll il-kwalitajiet ta' importanza kbira għall-ekosistema;
14. Jinnota li l-biedja fl-inhawi tal-muntanji (b'mod partikulari finhawi fil-gholi u finhawi b'muntanji gholjin) tinvolvi sforz akbar (bħal intensità għolja ta' xogħol u l-htieġa tax-xogħol manwali) u spejjeż akbar (inkluża l-htieġa ta' makkinarju speċjali u l-ispejjeż għoljin għat-trasport) minhabba l-kundizzjonijiet u r-riskji naturali;
15. Jitlob li titqies aktar u b'mod aktar speċifiku l-multifunzjonalità tal-biedja fl-inhawi tal-muntanji u l-gholjiet fir-riformi tal-CAP tal-gejjieni, billi d-direttivi ta' qafas u l-programmi nazzjonali għall-iżvilupp rurali jsiru konformi mal-irwol tal-bdiewa fil-muntanji u fl-gholjiet mhux biss bhala produtture iżda wkoll bhala pijunieri ekonomiċi għal setturi oħra u li jinholoq ambitu għall-kollaborazzjoni sinerġetika (inkluż l-iffinanzjar ta' programmi ta' ekoturizmu u t-tqeghid fis-suq ta' prodotti ta' kwalità għolja); jiġbed l-attenzjoni, b'mod partikulari, dwar il-htieġa li jingħata kumpens finanzjarju għall-prestazzjoni ekoloġika tal-biedja fl-inhawi muntanjużi;

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

16. Jaghti gieħ lix-xoħol li jwettqu l-bdiewa tal-muntanji; jinnota li l-kundizzjonijiet għall-biedja fl-inħawi muntanjużi (speċjalment fir-rigward tal-qligħ ta' dħul supplimentari, il-bilanċ bejn ix-xoħol u l-hajja u l-hila li wieħed jibda familja) m'għandhomx jiġu kkumplikati permezz tal-burokrazija iżda għandhom jittejbu permezz tal-għaqda ta' politiki settorjali; jitlob lill-Kummissjoni u lill-kumitati (tal-komitologġija) kompetenti biex jirrevedu regoli eżistenti u prospettivi (fuq kollox dwar ir-reġistri obbligatorji) b'konformità mal-inizjattiva ta' "regolamentazzjoni aħjar" u/jew biex jagħmluhom inqas ikkumplikati sabiex il-proċeduri amministrattivi jiġu ssimplifikati b'mod komprensiv;

17. Jenfasizza li, fil-gejjieni, il-pagamenti obbligatorji għall-inħawi muntanjużi (b'mod partikulari f'inħawi fil-ġholi u f'inħawi b'muntanji għoljin) għandhom jibqgħu ikunu mmirati esklussivament biex ipattu għall-iżvantaġġi naturali dejjiema u għall-ispejjeż addizzjonali minħabba d-diffikultajiet tal-biedja, li pagamenti ta' dan it-tip huma ġustifikati fuq żmien twil minħabba n-nuqqas ta' produzzjoni alternattiva u li d-diżakkoppjar shiħ iwassal għal tnaqqis sistematiku fl-attività, li jaffettwa s-setturi kollha; jenfasizza li l-htigġijiet tal-inħawi muntanjużi ma jistgħux jiġu sodisfatti esklussivament permezz tal-iffinanzjar għall-iżvilupp rurali;

18. Jitlob għal aktar għajnuna għall-bdiewa zġhażagh u għal opportunitajiet indaqgħan-nisa u l-irġiel (b'mod partikulari permezz ta' miżuri li jiffavorixxu lill-familja, regolamentazzjoni tax-xoħol part-time u full-time, mudelli ta' salajri kombinati, mudelli ta' xoghlijiet supplimentari, il-bilanċ bejn ix-xoħol u l-hajja u l-hila li wieħed jibda familja) bhala fatturi essenzjali; jitlob lill-Kummissjoni sabiex tfassal approċċi, bil-partecipazzjoni tal-partijiet involuti, bhala parti mid-diskussjonijiet u l-proġetti dwar il-flessigurtà;

19. Jitlob li jinżamm bilanċ demografiku f'dawk l-oqsma li spiss jiffaccjaw problemi minħabba l-migrazzjoni urbana;

20. Hu konvint mill-prijorità li tinżamm densità suffiċjenti tal-popolazzjoni fl-inħawi muntanjużi, kif ukoll mill-htieġa ta' miżuri għall-ġlieda kontra d-deżertifikazzjoni u sabiex jinġibdu nies godda;

21. Jenfasizza l-importanza li jiġi zġurat livell għoli ta' servizzi ta' interess ekonomiku generali, li jittejbu l-aċċessibilità u l-interkonnnessjoni tal-inħawi muntanjużi u li tiġi pprovduta l-infrastruttura meħtieġa, b'mod partikulari rigward it-trasport tal-passiġġieri u tal-merkanzija, l-edukazzjoni, l-ekonomija bbażata fuq l-għarfien u n-netwerks tal-komunikazzjoni (fosthom l-aċċess broadband) sabiex jiġu facilitati l-konnnessjonijiet mas-swieq "upland" u maz-zoni urbani; jitlob lill-awtoritajiet kompetenti biex jippromwovu shubijiet pubbliċi-privati għal dawn l-għanjiet;

22. Jenfasizza li l-assocjazzjonijiet tal-produtturi, il-koperattivi tal-biedja, l-inizjattivi kollettivi tal-bdiewa għat-tqegħid fis-suq u s-shubijiet inter-settorjali li joholqu valur miżjud fi hdan ir-reġjuni permezz ta' approċċ integrat għall-iżvilupp (bħall-gruppi Leader) u b'konformità mal-istrategġija dwar il-biedja sostenibbli, jagħtu kontribut importanti għall-istabilità tal-pożizzjonar tad-dħul u s-sigurtà tal-produzzjoni agrikola fis-swieq u li għalhekk għandhom jingħataw appoġġ akbar;

23. Jitlob għajnuna finanzjarja speċjali għas-settur tal-halib (il-bdiewa u dawk involuti fl-ipproċessar) li għandu rwol ewlieni fl-inħawi muntanjużi (b'mod partikulari f'inħawi fil-ġholi u f'inħawi b'muntanji għoljin) minħabba n-nuqqas ta' produzzjoni alternattiva; jitlob li tiġi adottata strategġija ta' "soft landing" għall-inħawi muntanjużi waqt ir-riforma tal-kwota tal-halib, u miżuri ta' akkumpanjament (pagamenti speċjali) biex inaqqsu l-effetti negattivi, li jagħti ċ-ċans li jiġu introdotti proċessi ta' aġġustament u jippreserva l-baži tal-biedja; jitlob li jkun hemm fondi addizzjonali disponibbli mill-ewwel pilastru, b'mod partikulari forma ta' primjum għall-baqar tal-halib;

24. Jitlob lill-Istati Membri sabiex jistabbilixxu, b'enfasi fuq appoġġ għall-biedja sostenibbli u adattata fl-inħawi muntanjużi, pagamenti addizzjonali għal kull ettaru għall-biedja organika u għar-regħi estensiv kif ukoll appoġġ għal investimenti f'facilitajiet tat-trobbija ta l-bhejjem xierqa għall-ispeċi;

25. Ifakkar li fir-reġjuni muntanjużi l-intrapriżi jipproduċu prodotti ta' kwalità billi mill-ġdid jużaw għarfien u proċeduri tradizzjonali tal-manifattura, u għandhom rwol ewlieni fil-qasam tax-xoħol u li għaldaqstant għandhom jiġu kkunsidrati fis-sistemi ta' għajnuna tal-UE;

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

26. Jitlob li jittiehdu miżuri ta' għajnuna speċjali bhala riżultat tal-ispejjeż u l-isforzi akbar mehtieġa, b'mod partikulari biex jitwasslu l-halib u l-prodotti tal-halib fil-widien; jitlob li jiddaħhal primjum għall-baqar tal-halib għall-inhawi muntanjużi;

27. Jenfasizza l-importanza trasversali ta' prodotti tipiċi reġjonali u tradizzjonali (ta' kwalità); jitlob li l-istrategija tal-UE għall-inhawi muntanjużi tinkludi miżuri biex iħarsu u jippromwovu dawk il-prodotti jew il-proċeduri ta' manifattura u ċ-ċertifikazzjoni tagħhom (pereżempju kif stipulat fir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 509/2006 tal-20 ta' Marzu 2006 dwar prodotti agrikoli u oġġetti tal-ikel bhala speċjalitajiet tradizzjonali garantiti ⁽¹⁾ u r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 510/2006 tal-20 ta' Marzu 2006 dwar il-protezzjoni tal-indikazzjonijiet ġeografici u d-denominazzjonijiet tal-origini tal-prodotti agrikoli u tal-oġġetti tal-ikel ⁽²⁾) u biex jiġu mharsa mill-imitazzjonijiet; jitlob li jsiru dispożizzjonijiet speċjali fi hdan il-programmi ta' promozzjoni tal-UE għal ikel ta' kwalità għolja (pereżempju dak mill-mergħat tal-muntanjużi u mill-produtturi tal-ġobon fl-irziezet kif ukoll laham ta' kwalità għolja);

28. Jitlob lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jappoġġjaw il-gruppi tal-bdiewa u l-komunitajiet lokali biex jistabbilixxu tikketti ta' kwalità reġjonali kif imsemmi fil-paragrafu 27; jissuġġerixxi li jingħata appoġġ permezz ta' informazzjoni mtejba u tahrig xieraq għall-bdiewa u għal dawk li jipproċessaw l-ikel kif ukoll permezz ta' appoġġ finanzjarju għat-twaqqif ta' faċilitajiet lokali ta' pproċessar kif ukoll kampanji ta' promozzjoni inizjali;

29. Jitlob li jitwaqqaf fond għar-reġjuni zvantagġjati, inklużi l-inhawi muntanjużi li jinkludji, pereżempju, fondi tat-tieni pilastru li ma gewx uzati minhabba nuqqas ta' kofinanzjament nazzjonali;

30. Jitlob għal għajnuna finanzjarja mmirata speċjali garantita, b'konformità mal-Artikolu 69 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1782/2003 tad-29 ta' Settembru 2003 li jwaqqaf regoli komuni għal skemi ta' appoġġ dirett taht il-CAP u jstabbilixxi ċerti skemi ta' appoġġ għall-bdiewa ⁽³⁾, aċċess speċifiku għal din l-għajnuna b'burokrazija minima, u biex il-limitu massimu tar-riżorsi skond l-Artikolu 69 jittella' għal 20 %;

31. Jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li l-inhawi muntanjużi jistgħu jipprovdu prodotti tal-biedja ta' kwalità għolja u jistgħu jzidu mad-diversità tal-prodotti tal-biedja fis-suq Ewropew, jippreservaw ċerti speċijiet ta' annimali u ta' ħaxix, jippreservaw it-tradizzjonijiet u jippromwovu attivitajiet turistiċi u industrijali kif ukoll jiġġieldu kontra l-bidla fil-klima billi jħarsu l-bijodiversità u jaqdbu d-CO₂ permezz ta' mergħat u foresti dejjiema u li l-industrija sostenibbli tal-foresta tagħti ċ-ċans li tiġi prodotta l-enerġija bl-użu tal-fdalijiet tal-injam;

32. Jitlob biex fid-dispożizzjonijiet dwar is-sahha, il-harsien u t-trobbija tal-annimali jitqiesu l-interessi immedjati tal-bdiewa li jrabbu l-annimali, b'mod partikulari razez indeġeni fl-inhawi muntanjużi, fid-dawl tar-riskji u l-pressjoni attwali li huma qed jiffaċċjaw, bhal pereżempju programmi ta' trobbija, iż-żamma ta' kotba tal-merhliet u kontrolli tal-konformità;

33. Jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li l-azzjonijiet tal-Kummissjoni, fil-qafas tal-politika tal-kompetizzjoni u tal-kummerċ internazzjonali, għandhom konsegwenzi fuq l-iżvilupp tal-inhawi muntanjużi; jitlob lill-Kummissjoni biex, f'dan il-kontest, tindirizza l-htigijiet ta' dawn is-setturi b'mod iktar immirat meta jsiru adattamenti fil-ġejjieni, b'mod partikulari fin-negozjati tal-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ u rigward il-flessibilità tar-regoli dwar l-għajnuna statali u meta s-servizzi ta' interess ġenerali jiġu inkorporati fil-liġi dwar il-kompetizzjoni;

34. Jitlob li tingħata attenzjoni partikulari lill-bdiewa li jrabbu l-annimali f'inhawi muntanjużi milquta min-nirien, billi l-mergħat f'dawn l-inhawi jehtieġu użu limitat u b'attenzjoni matul il-hames snin li ġejjin;

⁽¹⁾ ĠU L 93, 31.3.2006, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 93, 31.3.2006, p. 12.

⁽³⁾ ĠU L 270, 21.10.2003, p. 1.

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

35. Jitlob li fil-qafas tal-“istrateġija” jiġu kkunsidrati t-tipi differenti ta' pajsagġi tal-inhawi muntanjużi (mergħat għoljin, foresti protetti, muntanji għoljin u nhawi ta' għoli medju, mergħat, inhawi ta' sbuhija partikulari) u li għall-mergħat għoljin, l-ispażji bil-haxix, il-foresti u l-ispażji żvantaġġati sensittivi ohra jkunu previsti inċentivi għall-harsien tagħhom kif ukoll kunċetti għall-użu sostenibbli biex jiġu reġenerati u jerġa' jikber il-haxix fuqhom, biex jitharsu mill-erożjoni, biex ikun hemm promozzjoni tal-immaniġġjar razzjonali tar-riżorsi tal-ilma u biex wiehed jikkunbatti l-fenomeni mhux mixtieqa, pereżempju li l-bhejjem ma jibq-ghux jirgħu fuq l-art, li mbagħad tmur lura għall-istat salvaġġ tagħha, jew ir-regħi żejjed;
36. Jirrimarka, fir-rigward tal-preservazzjoni tad-diversità tal-ispeċijiet, dwar il-hteġa li jitwaqqfu hażniet ta' materjal ġenetiku indiġenu mill-ispeċijiet tal-annimali u tal-pjanti, b'mod partikulari annimali tal-biedja u flora tal-muntanji indiġeni; jitlob lill-Kummissjoni sabiex teżamina jekk u kif tista' tniedi inizjattiva għal pjan ta' azzjoni internazzjonali;
37. Jenfasizza li fxi nhawi muntanjużi tal-Unjoni Ewropea, b'mod partikulari fl-Istati Membri l-aktar godda, hemm riskju dejjem akbar li tonqos il-popolazzjoni u li tiftaqar il-hajja soċjali tal-komunitajiet lokali, li qed jiffaċċjaw ukoll it-theddida li titnaqqas jew saħansitra li tieqaf il-biedja, u li probabbli jwassal għal bidliet fil-pajsagġ u fl-ekosistema;
38. Jenfasizza li l-primjums tal-haxix huma meħtieġa għall-kontinwazzjoni tal-biedja fl-inhawi muntanjużi u li għalhekk għandhom jinżammu;
39. Jenfasizza l-importanza ta' strateġija għall-foresti fuq perjodu twil li tqis il-konegwenzi tal-bidla fil-klima, iċ-ċiklu naturali u l-kompożizzjoni naturali tal-ekosistema tal-foresti, u li tohloq mekkanizmi ta' kumpens għal sitwazzjonijiet ta' kriżi (pereżempju l-maltemp qawwi u nirien fil-foresti) kif ukoll inċentivi għal ġestjoni integrata tal-foresti; jiġbed l-attenzjoni għall-possibilitajiet ta' trasformazzjoni u esplotazzjoni sostenibbli tal-injam u tal-prodotti tal-injam mill-inhawi muntanjużi fuq livell lokali (bħala prodotti ta' kwalità għolja bi spejjeż baxxi għat-trasport u li b'hekk inaqqsu is-CO₂, bħala materjal tal-bini u bijofjuwils tat-tieni ġenerazzjoni);
40. Jishaq fuq l-importanza tal-kwistjoni tal-ġestjoni tal-ilma fl-inhawi muntanjużi u jhegġeġ lill-Kummissjoni biex thajjar lill-awtoritajiet lokali u reġjonali jiżviluppaw sens ta' solidarjetà bejn l-utenti downstream u dawk upstream, fosthom permezz ta' finanzjament adegwat għall-appoġġ ta' użu sostenibbli tar-riżorsi tal-ilma f'dawn l-inhawi;
41. Jenfasizza li l-inhawi muntanjużi huma partikolarment vulnerabbli għall-konegwenzi tat-tibdil fil-klima u jitlob lill-Kummissjoni, lill-Istati Membri u lill-awtoritajiet reġjonali u lokali kompetenti biex jipromwovu l-implimentazzjoni immedjata ta' miżuri għall-protezzjoni kontra diżastri naturali, b'mod partikulari nirien fil-foresti, f'dawn ir-inhawi;
42. Ifakkar li l-inhawi muntanjużi jeħtieġu meżzi godda għall-harsien tat-territorju tagħhom kontra l-gharġar (b'enfasi fuq il-prevenzjoni tal-gharġar), filwaqt li l-bdiewa u l-haddiema fl-industrija tal-foresti jistgħu jappoġġjaw miżuri kontra l-gharġar permezz tal-hlas dirett relatat maz-zoni li huma jirċievu taht il-Politika Agrarja Komuni;
43. Ifakkar li għandha tiġi pprovduta protezzjoni intensiva u komprensiva kontra l-erożjoni tal-hamrija, tal-bini u l-konservazzjoni tal-ilma tal-pjan, bħala parti kostitwenti mill-prattika tal-biedja u tal-forestrija, sabiex jonqsu kemm jista' jkun ir-riskji ta' għarġar u ta' erożjoni tal-hamrija u għall-prevenzjoni kontra n-nixfa u n-nirien fil-foresti, kif ukoll għaž-zieda fil-provvista ta' ilma ta' taht l-art u tal-wiċċ fil-kampanja;
44. Jenfasizza li l-foresti b'siġar li jwaqqgħu l-weraq u foresti koniferi, bħala settur ekonomiku, bħala zoni ta' mistrieħ u ambjent naturali, jeħtieġu kura partikolari u li l-użu mhux sostenibbli tal-foresti jwassal għal problemi ekoloġiċi u ta' sikurezza (blat li jaqa', mases ta' tajn) li jeħtieġu miżuri biex jiġu kkumbattuti;
45. Ifakkar is-suġġeriment fil-paragrafu 15 tar-riżoluzzjoni tiegħu tas-16 ta' Frar 2006 li jsiru sforzi biex il-foresti u l-mergħat, fl-inhawi muntanjużi, jiġu separati u biex jiġi introdott ir-rekwiżit li jintużaw il-mogħdijiet (mhux l-inqas għal raġunijiet ta' sikurezza generali);

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

46. Ifakkar li l-muntanji jiffurmaw ostakli naturali, u f'hafna każijiet huma wkoll fruntieri nazzjonali, haġa li tagħmel essenzjali l-koperazzjoni transkonfinal, transnazzjonali u interreġjonali, u l-promozzjoni tagħhom, essenzjali, minhabba l-problemi komuni (pereżempju l-bidla fil-klima, l-epidemiji tal-annimali, it-telf tal-bijodiversità);
47. Jilqa' b'sodisfazzjon l-isforzi favur it-turiżmu sostenibbli u biex isir użu effiċjenti tan-natura bhala "vantaġġ ekonomiku" permezz ta' attivitajiet ta' mistrieħ u attivitajiet sportivi sostenibbli li jkunu l-karatteristiċi lokali; jenfasizza l-irwol tal-persuni li "jużaw" in-natura għall-benefiċċju tagħhom stess filwaqt li jirrispettaw lin-natura;
48. Ihegġeġ sabiex ikun hemm iktar koordinazzjoni tal-iżvilupp rurali u l-appoġġ strutturali u l-iżvilupp ta' programmi komuni;
49. Jissuġġerixxi li l-iżvilupp rurali u l-assistenza strutturali jingħaqdu u jiġu żviluppanti l-programmi integrati;
50. Jishaq fuq is-sinifikat li jiġi introdott approċċ integrat għall-proċeduri amministrattivi u ta' teħid ta' deċiżjonijiet bhall-ippjanar reġjonali, il-liċenzjar ta' proġetti ta' kostruzzjoni u t-titjib ta' postijiet għall-ghixien permezz ta' prattiki ambjentali, ta' patrimonju u ta' ippjanar tal-ibliet, biex jiġi żgurat żvilupp sostenibbli fir-reġjuni tal-muntanji; jirrakkomanda li l-potenzjal tal-inhawi tal-muntanji għandu jiġi sfruttat sabiex jiġi promoss żvilupp komprensiv tat-turiżmu u l-użu tal-innovazzjoni fl-iżvilupp tal-art, u jhegġeġ għal dan l-iskop l-inizjattivi lokali u deċentralizzati kif ukoll il-koperazzjoni bejn l-inhawi tal-muntanji;
51. Jenfasizza li art li mhix tajba għall-kultivazzjoni u l-produzzjoni għandha tintuża l-ahjar biex tmantni l-foresti, il-kaċċa sostenibbli u s-sajd, eċċ, biex ma tmurx lura għall-istat salvaġġ tagħha u biex ikun evitat il-periklu ta' nirien, l-erożjoni u t-tnaqqis tal-bijodiversità;
52. Jenfasizza l-importanza taz-zoni tal-muntanji (speċjalment l-inhawi għoljin u dawk medji) fil-harsien tan-natura, il-bijodiversità u l-preservazzjoni tal-ambjent naturali imma jenfasizza b'mod partikolari l-hteġa li tinzamm il-biedja u l-forestrija fiz-zoni tan-"Natura 2000" u r-riservi naturali u jappella sabiex ikun hemm aktar rabtiet bejn dawn iz-zoni billi jiġi introdott porzjon minimu ta' art ekoloġika li tikkompensa fiz-zoni tal-biedja (possibiliment 5 %);
53. Jistieden lill-Kummissjoni biex tagħti l-appoġġ kollu tagħha għan-nominazzjoni ta' nhawi ta' muntanji li għandhom jiġu inklużi fil-lista ta' patrimonju dinji u tagħmel użu mill-opportunitajiet internazzjonali kollha disponibbli biex tiproteġi dawk ir-reġjuni;
54. Jiġbed l-attenzjoni lejn ir-riżorsi ta' ilma uniċi, li jistgħu jintużaw b'mod sostenibbli bhala sisitemi ta' irrigazzjoni u bhala sors ta' ilma tax-xorb u ta' enerġija għat-turiżmu tal-fawwari termiċi; jenfasizza l-hteġa li jkun hemm solidarjetà min-naħa t'isfel u min-naħa ta' fuq fl-immanigġjar ta' dawk ir-riżorsi; f'dan ir-rigward jenfasizza l-hteġa, u sabiex ikunu evitat kunflitt, li jinstabu soluzzjonijiet, permezz tal-kollaborazzjoni, għall-użu tar-riżorsi tal-ilma fiz-zoni kkonċernati;
55. Jappella lill-Kummissjoni sabiex tkompli bl-implimentazzjoni tal-Protokoll dwar il-Biedja fil-Muntanji fil-Konvenzjoni Alpina b'kollaborazzjoni mill-qrib mal-istituzzjonijiet tal-Konvenzjoni Alpina, biex tagħti l-ahjar appoġġ lill-biedja fil-muntanji u fl-gholjiet permezz ta' oqsma ohra ta' politika u, f'dan ir-rigward, tiehu l-passi meħtieġa biex tiżgura li tintemm ir-ratifikkazzjoni tal-protokoll tal-Konvenzjoni Alpina li għandhom mhumiex parti mill-acquis communautaire, u li l-Unjoni Ewropea tissieheb fil-Konvenzjoni tal-Karpazji bhala parti kontraenti;
56. Jenfasizza l-importanza ta' korpi volontarji (b'mod partikolari, l-operazzjonijiet ta' salvataġġ fil-muntanji, il-protezzjoni ċivili, l-istituzzjonijiet tal-karità) fir-rigward tas-servizzi li jagħtu kif ukoll fir-rigward tal-wirt kulturali u naturali tal-muntanji;

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

57. Ifahhar ix-xogħol magħmul mill-organizzazzjonijiet u l-istituti ta' riċerka favur l-inhawi muntanjużi u jenfasizza li għandhom jintużaw l-għarfien u l-motivazzjoni ta' tagħhom fl-iżvilupp ta' strategija tal-UE għall-inhawi tal-muntanji u miżuri simili;
58. Jenfasizza l-irwol li għandha l-promozzjoni ta' taħriġ bażiku part-time u aktar taħriġ vokazzjonali u, fl-interess tad-diversifikazzjoni tal-kapaċitajiet vokazzjonali u tal-opportunitajiet, l-inizjattivi u l-proġetti ta' "taħlim tul il-hajja kollha";
59. Iqis li huwa meħtieġ li jkun hemm investiment f'centri lokali ta' taħriġ avvanzat fl-ekonomija agrikola għall-inhawi muntanjużi, sabiex il-professjonisti jitharrġu fil-kapaċità li jimmaniġġjaw attivitajiet f'ambjent muntanjuż, jiproteġu l-art u jiżviluppaw il-biedja;
60. Jappella sabiex tinghata attenzjoni partikulari lill-ippreservar tal-pajsaġġ u t-tiġh u l-immodernizzar tal-infrastruttura fl-inhawi tal-muntanji li l-aċċess għalihom huwa diffiċli u sabiex in-nuqqas ta' informazzjoni jimtela u r-riżultati tal-programmi ta' qafas tar-riċerka (pereżempju għall-e-Government) isiru aċċessibbli;
61. Jenfasizza l-htieġa li jkun hemm servizzi lokali effiċjenti fiż-żamma tal-livelli tal-popolazzjoni u għall-kompetittività; jitlob għal appoġġ immirat għall-entitajiet lokali fil-qasam tas-servizzi ta' interess ġenerali;
62. Jenfasizza l-htieġa ta' koncentrazzjoni fuq is-soluzzjonijiet ta' mobilità u biex jiġi adottat approċċ integrat bejn htigijiet tranżnazzjonali (tranzitu, kurituri ta' distanzi twal) u htigijiet lokali (bhall-aċċess għar-reġjuni b'pożizzjoni differenti ta' altitudini u mobilità urbana);
63. Jitlob li r-reġjuni muntanjużi jinghataw għajjnuna fl-oqsma tal-ġestjoni tat-trasport, il-protezzjoni mill-hsejjes u l-konservazzjoni tal-pajsaġġ bħala bażi għall-kwalità tal-hajja u għat-turiżmu sostenibbli, permezz ta' miżuri mmirati sabiex it-traffiku jitneħħa mit-toroq (pereżempju, it-tiġh ta' "zoni sensitivi" fid-Direttiva dwar l-ispejjeż tat-toroq⁽¹⁾);
64. Jenfasizza l-importanza ta' 'zoni ta' tranżizzjoni' bejn il-panuri u l-inhawi tal-muntanji sabiex ikun hemm faċilitajiet u servizzi ta' infrastruttura privati u pubbliċi ta' valur għoli (eżempju universitajiet, ajruporti, sptarijiet); jappella sabiex ikun hemm appoġġ biex faċilitajiet bħal dawn ikunu aċċessibbli b'mod aktar faċli, b'mod partikulari permezz tat-trasport pubbliku;
65. Jenfasizza li, permezz tal-użu intelligenti ta' bosta sorsi differenti tal-enerġija, iz-zoni muntanjużi jkunu "mudelli" għal tahlita ta' enerġija differenti, soluzzjonijiet ta' effiċjenza fl-enerġija fil-qasam tal-bini u bijofjuwils tat-tieni generazzjoni, u li għandu jinghata appoġġ lill-hidma ta' riċerka f'dawk l-oqsma; madankollu jenfasizza li l-iżvilupp ta' bijofjuwils tat-tieni generazzjoni ma jistgħux iwasslu għal kompetizzjoni bejn il-produzzjoni tal-ġhalf (raba' mhux maħdum, uċuħ, eċċ.) u l-merġat;
66. Jagħti parir lill-Istati Membri biex itejbu l-istruttura u l-proċeduri għall-provvista ta' għajjnuna finanzjarja maħsuba għall-appoġġ tal-iżvilupp tal-inhawi muntanjużi, filwaqt li fl-istess hin jissimplifikaw il-proċeduri amministrattivi u l-aċċess għal riżorsi maħsuba biex jappoġġjaw il-harsien u l-użu sostenibbli tal-vantaġġi tat-territorju: il-patrimonju kulturali u r-riżorsi naturali u umani;
67. Iqis li fl-inhawi tal-muntanji jeħtieġ li jkun hemm biedja sostenibbli, moderna u multifunzjonali biex jinżammu attivitajiet oħra, bhall-esplojtazzjoni tal-bijomassa u l-agrituriżmu, b'hekk jiżied il-qliegħ tal-popolazzjoni lokali, u jstieden lill-Kummissjoni u lill-Kunsill biex, fil-CAP u fil-politika reġjonali, iqisu b'mod speċifiku l-htigijiet tal-inhawi tal-muntanji: il-miġja ta' bdiewa godda, il-kumpens għal spejjeż żejda marbuta mal-problema tal-aċċessibilità, pereżempju fir-rigward ta' ġbir tal-halib, iż-żamma ta' servizzi fiz-zoni rurali, l-iżvilupp tal-infrastruttura tat-trasport, eċċ;

(¹) Direttiva 2006/38/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Mejju 2006 li temenda d-Direttiva 1999/62/KE dwar id-dmir ta' hlas għall-vetturi tqal tal-merkanzija meta jużaw ċerta infrastruttura (ĠU L 157, 9.6.2006, p. 8).

It-Tlieta, 23 ta' Settembru 2008

68. Jenfasizza l-vulnerabilità tal-muntanji u l-glacieri fit-bidla fil-klima minhabba l-fattori topografici u l-iżvantaġġi strutturali kif ukoll il-potenzjal tagħhom li jkunu "laboratorju tat-testijiet" għat-teknoloġiji innovattivi għall-harsien tal-klima li jimitaw in-natura; jistieden lill-Kummissjoni sabiex tfassal politika differenti għall-klima f'dak li jirrigwarda z-zoni muntanjużi, waqt li tiegħu spunt mill-għarfien eżistenti (bhall-Konvenzjonijiet Alpini u ta' Karpatzi); jappella sabiex isiru attivitajiet ta' riċerka u jiġu adottati miżuri tranżizzjonali f'din iz-zona;

69. Jappella sabiex ikun hemm ftehimiet ta' koordinazzjoni sabiex iz-zoni muntanjużi u z-zoni li jingħataw anqas attenzjoni jkunu marbuta mal-CAP u mat-tieni pilastru (żvilupp rurali);

70. Jenfasizza li l-biedja sostenibbli u l-iżvilupp tal-inhawi muntanjużi huma ta' importanza għall-popolazzjoni mhux biss f'dawk iz-zoni partikulari, imma wkoll fiz-zoni ta' madwarhom (pereżempju l-pjanuri), u li l-istrategġija tal-UE għall-inhawi muntanjużi għandha tinfluwenza wkoll is-sostenibilità taz-zoni ta' madwarhom f'dak li jirrigwarda l-forniment tal-ilma, l-istabbiltà ambjentali, il-bijodiversità, it-tqassim bilancjat tal-popolazzjoni u d-diversità kulturali; jistieden il-Kummissjoni sabiex, fit-tfassil ta' strategġija tal-UE għall-inhawi muntanjużi, teżamina kif l-inizjattivi eżistenti għall-integrazzjoni tal-inhawi muntanjużi u z-zoni ta' madwarhom jistgħu jkunu inkorporati fl-istrategġija;

71. Jagħti istruzzjonijiet lill-Kumitat għall-Agricoltura u l-Iżvilupp Rurali biex jissorvelja l-progress ta' din ir-riżoluzzjoni fil-Kunsill u fil-Kummissjoni;

72. Jagħti istruzzjoni lill-President tiegħu biex iressaq din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni, u lill-gvernijiet u l-parlamenti tal-Istati Membri.

Il-Jum Ewropew ta' Tifkira għall-Vittmi tal-Istalinizmu u tan-Nażizmu

P6_TA(2008)0439

Dikjarazzjoni tal-Parlament Ewropew dwar il-proklamazzjoni tat-23 ta' Awissu bhala l-Jum Ewropew ta' Tifkira għall-Vittmi tal-Istalinizmu u tan-Nażizmu

(2010/C 8 E/10)

Il-Parlament Ewropew,

- wara li kkunsidra l-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar l-Inapplikabilità ta' Limitazzjonijiet Statutorji għar-Reati tal-Gwerra u r-Reati Kontra l-Umanità,
  - wara li kkunsidra l-artikoli li ġejjin tal-Konvenzjoni tal-Kunsill tal-Ewropa għall-Harsien tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fundamentali: Artikolu 1 — L-obbligu li jkunu rispettati d-drittijiet tal-bniedem, Artikolu 2:— Id-dritt għall-hajja, Artikolu 3 — Il-projbizzjoni tat-tortura, u Artikolu 4 — Il-projbizzjoni tal-iskjavitù u tax-xogħol forzat,
  - wara li kkunsidra r-Riżoluzzjoni 1481 (2006) tal-Assemblea Parlamentari tal-Kunsill tal-Ewropa dwar il-bżonn ta' kundanna tar-reati tar-regimi komunisti totalitarji,
  - wara li kkunsidra l-Artikolu 116 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
- A. billi l-Patt Molotov-Ribbentrop tat-23 ta' Awissu 1939 bejn l-Unjoni Sovjetika u l-Ġermanja fired l-Ewropa f'zewġ sferi ta' interess permezz ta' protokollu sigrieti addizzjonali,
- B. billi d-deportazzjonijiet tal-massa, il-qtil u l-iskjavitù mwettqa fil-kuntest tal-atti ta' aggressjoni mill-Istalinizmu u min-Nażizmu jinsabu fil-kategorija ta' reati tal-gwerra u ta' reati kontra l-umanità,